

Prikaz knjige

Maja Cepanec

Rani komunikacijski razvoj

Naklada Slap, 2023., format: 17,5 x 24,5 cm,
tvrdi uvez, opseg: 380 str.
ISBN: 978-953-191-036-1

Knjiga *Rani komunikacijski razvoj* pruža sustavan i sveobuhvatan uvid u najvažnije fenomene rane komunikacije kao i temeljne pretpostavke i istraživanja iz ovog područja. Autorica ove knjige je Maja Cepanec, sveučilišna profesorica čiji su znanstveni rad i interesi usmjereni na područje komunikacije i jezika, a stručno djelovanje na ranu dijagnostiku poremećaja iz spektra autizma. *Rani komunikacijski razvoj* je knjiga koja opisuje i objašnjava najvažnije pojave i pojmove bez kojih nema razumijevanja komunikacijskog razvoja te kategorizira mnoštvo znanstvenih spoznaja na pregledan i lako shvatljiv način. Knjiga je podijeljena u 11 poglavlja, koja su sadržajno obuhvaćena tematikom razvoja komunikacije i komunikacijskih ponašanja. Većim dijelom ova knjiga govori o principima i složenosti komunikacijskog razvoja, a u manjoj mjeri o procjeni i planiranju podrške za osobe koje pokazuju određena odstupanja u komunikacijskom razvoju. Međutim, kao što autorica i sama kaže, razumijevanje osnovnih pojmova i procesa u komunikaciji te povezivanje znanstvenih spoznaja je nužno za kvalitetan klinički rad. U prvom poglavlju autorica kreće od osnovnih pojmova bez čijeg razumijevanja i razlikovanja nije moguće u potpunosti razumjeti informacije koje se kasnije u knjizi iznose. Razlikovanje komunikacije, jezika i govora i razumijevanje njihove

isprepletenosti temelj je za kvalitetan i znanstveno utemeljen klinički rad s djecom koja pokazuju odstupanja u ovim područjima. U drugom poglavlju autorica čitatelja upoznaje s pojmom namjerne komunikacije, a praćenje teksta je uvelike olakšano slikovnim i tabličnim prikazima u kojima je sažeto i jasno prikazano kako se namjernost u komunikaciji usložnjava, koja se ponašanja kada pojavljuju te što koji komunikacijski stadij obuhvaća. Takav prikaz informacija olakšava uspoređivanje različitih obilježja koja se pojavljuju u istoj dobi. Treće i četvrto poglavlje daju odgovore na pitanja kako i zašto djeca komuniciraju. U ovim poglavljima moguće je naći konkretne odgovore na navedena pitanja koja pomažu razumijevanju promjena do kojih dolazi u komunikacijskom razvoju. U poglavlju

o komunikacijskim funkcijama mogu se naći brojne podjele i klasifikacije koje se koriste u raznim istraživanjima, a čija neujednačenost otežava uspoređivanje rezultata istraživanja i praćenje razvojnih promjena, kao i podatci o razlikama između djece tipičnog razvoja i djece s teškoćama. Međutim, autorica izvrsno sažima najvažnije podatke koje čitatelji trebaju zapamtiti nakon pregleda svih klasifikacija. U petom poglavlju, autorica se vraća unatrag da bi opisala temelje na kojima se grade razvojne promjene opisane u prethodnim poglavljima. Teme šestog i sedmog poglavlja su dva fenomena koja je važno razumjeti da bi se bolje opisao razvoj komunikacije: združena pažnja i oponašanje. Autorica povezuje spoznaje iz istraživanja iz više područja da bi istaknula na koji način različite vještine doprinose razvoju komunikacije i kako se u pozadini tog razvoja krije složena međuigra različitih čimbenika koji utječu na dostizanje razvojnih miljokaza. Nadalje, osmo poglavlje govori više o drugim razvojnim područjima – motorici, jeziku i govoru – u kojima se, kao i u području komunikacije, događa mnoštvo promjena u prvim godinama djetetova života. U devetom poglavlju autorica sažima podatke o različitim stadijima u razvoju komunikacije, što olakšava pamćenje i povezivanje činjenica koje se odnose na isti stadij. Deseto i jedanaesto poglavlje imaju jedinstvene teme. U desetom poglavlju auto-

rica se dotiče komunikacijskih obilježja djece starije od tri godine, s posebnim naglaskom na pragmatičke sposobnosti i teoriju uma kod djece u dobi od tri do sedam godina. Jedanaesto i posljednje poglavlje bit će posebno zanimljivo čitateljima koji se bave kliničkim radom jer autorica sve informacije o razvoju rane komunikacije stavlja u klinički kontekst te iznosi osnovne načine i načela procjene obilježja socijalne komunikacije u djece rane i predškolske dobi.

Zaključno, autorica kroz 11 poglavlja opisuje najvažnija ponašanja i vještine u ranom komunikacijskom razvoju, sistematizira brojne podatke iz istraživanja koja se bave ovom tematikom, objašnjava različite fenomene i koncepte te povezuje znanja iz različitih područja da bi olakšala integraciju informacija. Osim teksta kojem se ne može naći zamjerka, treba posebno istaknuti da brojne slike, tablice i drugi grafički prikazi doprinose tome da se cijela knjiga lako čita i razumije. *Rani komunikacijski razvoj* je knjiga koja će sigurno pomoći svim sadašnjim i budućim logopedima, a izvrsno moderirano pisanje proizvodi jasan i koncizan tekst koji može privući i čitatelje drugih struka koje se bave ranim razvojem, ali i javnost koja želi više znati o temi s kojom će se sigurno jednog dana susresti.

Nikolina Runje